

Plan de Orientación Concreción anual

CEIP de Roxos

Curso 2024/2025

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN	. 3
1.1. A orientación educativa	. 3
1.2. O Plan de Orientación	. 3
2. XUSTIFICACIÓN BASEADA NO CONTEXTO	. 4
2.1. Descrición da contorna	. 4
2.2. Datos específicos do CEIP de Roxos	. 4
3. OBXECTIVOS	. 5
3.1. Obxectivos xerais	. 5
3.2. Obxectivos específicos	. 5
4. PLANIFICACIÓN XERAL	. 7
4.1. Organización e funcionamento do Departamento de Orientación	7
4.2. Organización espazo-temporal	. 7
4.3. Recursos	. 8
4.4. Actuacións e temporalización	9
5. ACCIÓNS PRIORITARIAS	11
6. ESTRATEXIAS DE INTERVENCIÓN	13
6.1. Medidas de atención á diversidade	14
6.1.1. Modalidades de atención	15
6.2. Ámbitos de intervención	16
6.2.1. Apoio ao proceso de ensino aprendizaxe	16
6.2.2. Apoio ao Plan de Acción Titorial	17
6.2.3. Apoio ao Plan Xeral de Atención á diversidade	17
6.2.4. Outras actividades.....	18
6.3. Criterios para os apoios.....	20
7. AVALIACIÓN DO PLAN.....	20
8. PROGRAMACIÓN DO PROFESORADO DE APOIO	21

1.- INTRODUCCIÓN.

1.1. ¿Que é a orientación educativa?.

Segundo o **Decreto 120/1998, do 23 de abril, polo que se regula a orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia** (DOG 27 de abril de 1998), enténdese por un proceso que inclúe a toda a comunidade educativa, que comeza desde a escolarización do neno e remata ao finalizar as ensinanzas non universitarias. Este proceso abrangue a toda a poboación escolar, calquera que sexa o tipo e grao de diversidade funcional que presente. Trátase dun proceso global que integra aspectos relativos ao desenvolvemento persoal, aos procesos de ensino-aprendizaxe e á toma de decisións.

É unha **tarefa cooperativa, competencia de todo o profesorado, especialmente dos titores e apoiado no Departamento de Orientación (DO)**. É responsabilidade do **equipo directivo, dos mestres e mestras e das familias**. A concepción da orientación está sustentada e fundamentada nos principios de prevención, desenvolvemento e interacción social. A acción orientadora débese anticipar ás situacións e non centrarse nunha demanda concreta:

- *Prevención*: orientación como un dereito de todo educando en todo momento e non unicamente cando aparece unha problemática específica.
- *Desenvolvemento*: os alumnos/as na súa interacción co medio van estruturando as súas capacidades, habilidades e destrezas e a súa personalidade. Trátase de crear un contexto motivador que estimule eses cambios.
- *Intervención social*: a intervención orientadora non debe ter en conta só ao individuo, senón que debe dirixirse ao contexto educativo e social no que se desenvolve.

1.2. O Plan de Orientación.

A principal finalidade do Plan de Orientación (PO) consiste en dispoñer no centro dun plan que reflecta a filosofía de traballo do Departamento de Orientación, dunha maneira xeral e a longo prazo.

Ao finalizar cada curso académico, tal e como se nos indica no artigo 15 da **Orde do 24 de xullo de 1998, pola que se establece a organización e funcionamento da orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia regulada polo Decreto 120/1998**. (DOG de 31 de xullo de 1998), o/a xefe/a do departamento redactará una memoria que será entregada ao equipo directivo para a súa inclusión na Memoria Final do centro e que incluirá polo menos as modificacións introducidas no proceso de desenvolvemento do plan e unha valoración do grao de consecución dos obxectivos establecidos, así como a implicación.

Nese mesmo artigo especifica que o plan de orientación incluirá, como mínimo os seguintes aspectos:

- Xustificación baseada no contexto.
- Obxectivos.
- Planificación xeral e definición de accións prioritarias.
- Estratexias de intervención.
- Criterios de avaliación do plan.

2.- XUSTIFICACIÓN BASEADA NO CONTEXTO.

2.1. Descrición do contorno.

O centro *CEIP de Roxos* está na parroquia de Vilvestro, pertencente ao Concello de Santiago de Compostela. Recibe alumnado das parroquias de Vilvestro e Laraño e tamén escolariza alumnado procedente dos concellos de Ames e Teo. Está ubicado, polo tanto, no que se considera zona rural do Concello de Santiago, aínda que non se corresponde co que tradicionalmente se define como zona rural, xa que as familias do alumnado desenvolven a súa actividade económica no sector servizos, moitos son funcionarios, profesionais liberais ou empregadas do fogar.

2.2. Datos específicos do CEIP de Roxos.

Actualmente, o centro conta con 28 mestres e un total de 16 unidades.

4º Ed. Infantil	4º EI A con 18 alumnos e alumnas.
5º Ed. Infantil	5º EI A con 13 alumnos e alumnas
	5º EI B con 14 alumnos e alumnas
6º Ed. Infantil	6º EI con 19 alumnos e alumnas.
1º Ed. Primaria	1º A con 17 alumnos e alumnas.
	1º B con 17 alumnos e alumnas.
2º Ed. Primaria	2º A con 20 alumnos e alumnas.
	2º B con 19 alumnos e alumnas.
3º Ed. Primaria	3º A con 14 alumnos e alumnas.
	3º B con 14 alumnos e alumnas.
4º Ed. Primaria	4º A con 19 alumnos e alumnas.
	4º B con 20 alumnos e alumnas.
5º Ed. Primaria	5º A con 24 alumnos e alumnas.
	5º B con 25 alumnos e alumnas.
6º Ed. Primaria	6º A con 14 alumnos e alumnas.
	6º B con 18 alumnos e alumnas.

3.- OBXECTIVOS.

Antes de enumerar os obxectivos xerais que desde o Departamento de Orientación se pretenden conseguir, convén resaltar que súa principal **finalidade** é a

de **mellorar no posible** a calidade do servizo que presta ao centro e á comunidade educativa en xeral.

Por outra banda, tamén indicar que os obxectivos que se propoñen desde o DO para cada curso son froito da combinación de dúas variables, o que fai que se priorice o traballo de determinados aspectos en detrimento doutros. Estas variables son:

- 1) A análise das funcións do D.O.
- 2) A análise das necesidades derivadas do curso anterior e das demandas realizadas a principios de cada curso.

Deste xeito, tendo en conta as funcións deste departamento establecidas no **Decreto 120/1998** e na orde que o desenvolve, **Orde do 24 de xullo do 1998**; así como as **Circulares** das Direccións Xerais de Ordenación e Innovación Educativa e de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais pola que se ditan instrucións para unificar as actuacións prioritarias dos servizos de orientación educativa e profesional das ensinanzas escolares de Galicia; e á vista das necesidades detectadas no contexto, os obxectivos que se determinan son os seguintes:

3.1. Obxectivos xerais.

- Contribuír ao desenvolvemento integral dos alumnos/as, favorecendo a súa autoestima e autoconceito.
- Orientar no proceso de elaboración dos diferentes documentos oficiais do centro para dar cabida á atención do alumnado con Necesidades Específicas de Apoio Educativo.
- Orientar ao profesorado na súa intervención coa atención á diversidade.
- Dar resposta adecuada ao alumnado con NEAE.

3.2. Obxectivos específicos.

- Valorar as NEAE dos alumnos e alumnas e deseñar programas específicos de intervención.
- Participar na avaliación psicopedagóxica conforme á normativa ao respecto así coma no deseño e desenvolvemento de medidas de atención á diversidade.
- Deseñar accións encamiñadas á prevención de problemas de desenvolvemento e/ou de aprendizaxe.
- Contribuír á posta en práctica de pautas de actuación para mellorar a autoestima dos alumnos e alumnas que o necesiten.
- Coordinar, apoiar e ofrecer soporte técnico ás actividades de orientación e tutoría.
- Colaborar cos órganos unipersoais e colexiados, así coma cos demais servizos, na busca de solucións aos problemas que afectan ao conxunto do proceso de ensino-aprendizaxe.

- Fomentar a colaboración, o seguimento, a avaliación e a revisión dos Plans de Orientación e Acción Titorial, como instrumento dunha educación de calidade, deseñando dentro destes programas, accións que incidan na aprendizaxe dos valores propios dunha sociedade participativa e democrática favorecedores dun clima de convivencia e de respecto entre as persoas e as culturas.
- Actualizar, promover e avaliar o Plan Xeral de Atención á Diversidade.
- Promover actuacións destinadas ao adestramento en técnicas de traballo intelectual, á solución pacífica dos conflitos, á educación para a saúde,...
- Dinamizar e crear medidas que incidan na mellora da convivencia no centro e na promoción de condutas tolerantes, todo isto reflectido dentro do Plan de Convivencia do Centro.
- Facilitar á comunidade educativa os apoios e o asesoramento necesarios para que o alumnado estea en todo momento integrado no centro. Presentarase especial atención aos períodos escolares de maior dificultade (conflitos de relación interpersoal, ingreso no centro -Período de Adaptación- e cambio de nivel e etapa educativa).
- Participar no seguimento do Proxecto Educativo (PE), tanto nos aspectos curriculares como organizativos, e nos diferentes plans e proxectos que este integra.
- Colaborar co Departamento de Orientación do IES ao que está adscrito.
- Favorecer e promover o emprego das TICs no campo da orientación e do asesoramento.
- Implicar ao profesorado nas tarefas de acción tutorial e orientación educativa.
- Facilitar ao profesorado recursos e posibilidades para a formación en temas de orientación, tutoría e atención á diversidade.
- Fomentar a participación, colaboración e formación das familias a través de charlas, coloquios, conferencias... que aporten información para a mellor educación dos seus fillos e fillas.
- Facilitar a integración no centro do posible alumnado de incorporación tardía ao sistema educativo así como da súa familia.
- Colaborar e demandar a colaboración do EOE provincial naqueles casos nos que así se solicite ou se considere necesaria a súa intervención, así como doutros servizos externos (Servizos Sociais, Servizos Sanitarios, ...).

4. PLANIFICACIÓN XERAL.

4.1. Organización e funcionamento do Departamento de Orientación.

O CEIP de Roxos ten Orientación propia, ademais da atención á EEI do Rial como centro adscrito. Así mesmo, o CEIP de Roxos está adscrito ao IES Eduardo Pondal.

Coa finalidade de acadar os obxectivos previamente propostos, resulta imprescindible que haxa unha coordinación por parte do Departamento de Orientación. Para isto estrutúranse unha serie de xuntanzas ao longo do curso, aínda que estas se desenvolverán de forma flexible e en función das necesidades que vaian xurdindo.

- Celebrarase unha reunión mensual de todos os membros do Departamento de Orientación que se fará coincidir coa da CCP para a coordinación e o seguimento do Plan de Orientación (a responsable da EEI do Rial adscrita ao centro só terá que asistir á reunión trimestral que corresponde por lei).
- Reunión semanal coas mestras/es especialistas en Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe para manter informada á dirección do centro do seguimento do alumnado
- Intentarase manter unha reunión semanal coa dirección do *CEIP de Roxos*.
- Unha reunión trimestral ou cando sexa necesario coa xefa do DO do *IES Eduardo Pondal*.
- Reunións cos Servizos Sociais, Atención temperá, E.O.E. correspondente, ... en relación ao alumnado co que se está intervindo.

4.2. Organización espazo-temporal.

4.2.1. Espazo.

En canto ao espazo para o DO e ás aulas para os especialistas de PT e AL, atopámonos que neste centro educativo contamos cun despacho para o departamento e con dúas aulas de apoio, unha de P.T. e outra de A.L.

4.2.2. Tempo.

Os horarios para a intervención co alumnado elaboraranse a principios de curso, aínda que estes serán flexibles e modificables ao longo do curso en base ás necesidades e prioridades.

En canto ao horario da xefa do departamento sería o seguinte:

	Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres
1ª SESIÓN	Orientación (Atención preferente familias) a	Orientación (Atención preferente familias) a	Orientación (Atención preferente familias) a	Orientación (Atención preferente familias) a	Escola Infantil O Rial
2ª SESIÓN	Orientación	Orientación	Orientación	Orientación	Orientación
3ª SESIÓN	Orientación	Orientación	Orientación	Orientación	Orientación
4ª SESIÓN	Orientación	LD	Orientación	Orientación	Orientación
5ª SESIÓN	Orientación (Atención preferente familias) a	LD	Orientación (Atención preferente familias) a	Orientación (Atención preferente familias) a	Orientación (Atención preferente familias) a

Os luns de 16:30 a 18:30h é o tempo establecido para a permanencia no centro, dedicado á atención ás familias e ás reunións correspondentes do profesorado: equipos, CCP e claustro.

O horario de atención ás familias é flexible dándolles atención preferente nos momentos de entradas e saídas para facilitarlles a relación coa escola. Preferiblemente concertarase as reunións coas mesmas con antelación para que os profesionais do centro esteamos documentados sobre cada caso e poidamos dar unha mellor atención. Neste horario tamén se inclúe a atención á *EEI do Rial* en función das demandas que se produzan ao longo do curso.

As sesións dedicadas ao traballo de orientación correspóndense coas avaliacións psicopedagóxicas, elaboración de informes, programas, atención a titores/as, atención ó alumnado e ás familias.

Dentro deste horario, contemplarase as posibles saídas ao IES, á EEI adscrita e ó contacto cos servizos externos que atenden aos nosos alumnos e alumnas se fose o caso. Tamén a coordinación de benestar.

4.3. Recursos.

4.3.1 Recursos materiais.

No centro contamos con despacho propio para o DO así coma con aulas para as intervencións dos/as mestres/as especialistas. Hai os medios necesarios coma teléfono con liña propia, ordenador , impresora e escáner, destrutora de papel. Durante o curso intentarase completar e actualizar a dotación do Departamento con máis material psicopedagóxico, material de consulta sobre orientación ao alumnado, familias, sobre titorías, emocións, valores, atención á diversidade, material de intervención para estimular a atención ou outras necesidades; en xeral, material bibliográfico ou de traballo segundo as necesidades que vaian xurdindo.

4.3.2 Recursos humanos.

Atendendo ao Decreto **120/1998 do 23 de abril polo que se regula a Orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia**, o D.O. está constituído polos seguintes membros:

Mestra especialista en Audición e Linguaxe	Isolina González Vidal
Mestres especialistas en Pedagogía Terapéutica	Ana Isabel Vázquez García
	Johanna Otero García
Coordinadora de Educación Infantil	M ^a del Pilar Rodríguez Piñeiro
Coordinador do 1º Nivel de Educación Primaria	M ^a Mercedes Calvo Pallas
Coordinadora do 2º Nivel de Educación Primaria	Luís Cacheda Cajaraville
Coordinador do 3º Nivel de Educación Primaria	David Calvo Caamaño
Mestra responsable da EEI do Rial	Rosa Mar Pose Castro
Xefa do Departamento de Orientación	María del Pilar López Freire

Sempre que sexa posible, contaremos coa representación dunha persoa do equipo directivo.

4.4. Actuacións e temporalización.

ACTUACIÓNS	RESPONSABLES	DESTINATARIOS	TEMPORALIZACIÓN
Trámite de becas para alumnado con NEAE.	Orientadora	Familias	Setembro
Revisión dos expedientes do alumnado con NEAE que recibirán atención de PT/AL o curso pasado.	DO	DO, alumnado	2ª quincena de setembro
Revisión do material dispoñible no DO e adquisición de novo.	DO	DO, profesorado, alumnado	Setembro-outubro/ todo o curso

Proposta de apoio alumnado con NEAE.	Orientadora	Xefatura de estudos	Setembro
Participación no período de adaptación de E.I. (entrevistas familias, enquisa...).	Titira de 4º de E.I., orientadora	Alumnado	Setembro
Participación de acollida informando, de ser o caso, funcións do DO e integrantes.	DO	Familias	Setembro-Outubro
Información sobre organización e funcionamento do DO.	Orientadora	Profesorado	Setembro
Elaboración/revisión dos diferentes protocolos a empregar no DO: entrevistas, autorizacións, AC, Av. Psic.,...	Orientadora	Comunidade educativa	Setembro
Realización/actualización/ revisión das Av. /informes Psicopedagóxicos.	Orientadora	Alumnado	Todo o curso
Asesoramento e colaboración na avaliación inicial.	DO	Alumnado	Setembro-outubro
Identificación temperá de necesidades educativas	DO	Alumnado	Todo o curso, principalmente no 1º trimestre
Recollida de datos: DRDADI	Orientadora	Xunta	1º trimestre
Elaboración, concreción do PXAD para o PXA.	Orientadora	Claustro, director	setembro
Revisión do Plan de Orientación e do PXAD.	Orientadora DO	Claustro, director	setembro
Realización de informes varios (a demanda de inspección, Menores, servizos sociais,..)	Orientadora	Demandantes varios	Todo o curso
Redacción solicitudes ao EOE.	Orientadora	EOE de A Coruña	Todo o curso

Revisión e, de ser o caso, modificación das medidas aplicadas ao alumnado con NEAE.	DO	Alumnado	Todo o curso
Facilitar a coordinación e comunicación entre as diferentes etapas educativas (EI, EP, ESO).	DO	Profesorado (orientadora IES)	Todo o curso
Propiciar entrevistas para unha boa comunicación e coordinación con diversos servizos externos que traballan co alumnado.	DO	Gabinetes, familias, tutores, responsables servizos externos varios	Todo o curso
Programa de preparación para ESO.	Orientadora, tutores/as de 6º	Alumnado e familias de 6º	3º trimestre
Elaboración dos informes do alumnado que remata EP e foi obxecto dalgunha Avaliación psicopedagóxica.	Orientadora	Xefa de estudos, Orientador do IES	Xuño
Elaboración informe Exención da 2ª lingua estranxeira.	DO e tutores	Alumnado con necesidades que remata 6º EP	Xuño
Avaliación do Plan Anual de Actividades do Departamento.	DO	Claustro, director	Maio-xuño
Recollida de datos: DRDORIENTA.	Orientadora	Xunta	Xuño-xullo
Avaliación do PO.	DO	Claustro, director	Maio-xuño
Memoria DO- PO.	DO	Claustro, director	Xuño
Participación nas sesións de avaliación.	DO	Equipos docentes	Ao remate de cada trimestre
Reunións mensuais do DO-CCP.	DO	Membros do DO	1 día/mes
Reunións semanais do DO.	Orientadora	PT, AL e orientadora	1 día/ semana
Asesoramento á comunidade educativa (dotación de estratexias e recursos: trípticos con temas educativos).	Orientadora	Comunidade educativa	Todo o curso

Asesoramento/participación/revisión na realización e seguimento das AC.	Orientadora	Equipos docentes, profesorado de apoio, xefatura de estudos	Todo o curso (preferentemente ao longo do 1º trimestre)
Asesoramento xeral na acción titorial.	Orientadora	Profesorado	Todo o curso
Asesoramento e colaboración nas accións puntuais e imprevistas relacionadas co desenvolvemento da función titorial (entrevistas, resolución de conflitos, charlas...).	Orientadora	Alumnado, familias, profesorado	Todo o curso
Fomento da colaboración e relación titor-familia.	Orientadora	Profesorado, familias, alumnado	Todo o curso

*Estas son as actuacións xerais previstas para todo o curso escolar. Non obstante, poderanse levar a cabo outras actuacións en determinados momentos se así se requiren.

5. ACCIÓNS PRIORITARIAS.

En base á *Circular 10/2010 da dirección xeral de educación, formación profesional e innovación educativa pola que se ditan instrucións para coordinar as actuacións e establecer as accións prioritarias dos servizos de orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia*, establécense as accións prioritarias que servirán de referente para a súa concreción en base ao contexto no que estamos a desenvolver a acción orientadora.

a) Relacionadas coa inclusión e a diversidade:

- Asesorar ao equipo directivo sobre o contido do Proxecto Educativo e os documentos que o integran, especialmente sobre as medidas de atención á diversidade e á acción titorial.
- Elaborar e poñer en práctica programas destinados á prevención e detección precoz de dificultades de aprendizaxe.
- Axustar as propostas de apoio educativo á realidade de cada alumno con intervencións inclusivas e considerando o seu potencial de aprendizaxe.
- Asesorar aos departamentos, equipos e profesorado en xeral nos procesos de axuste e desenvolvemento das Concrecións Curriculares, das medidas de Reforzo Educativo e das Adaptacións Curriculares.
- Facilitar asesoramento a toda a comunidade educativa sobre as diferentes medidas e recursos para a atención do alumnado con NEAE.

- Organizar e deseñar coa colaboración do resto de compoñentes do D.O. (especialmente coas mestras especialistas en PT e AL), unha semana dedicada á atención á diversidade, como actividade de centro, cunha temática concreta e de interese.

b) Relacionadas coa acción tutorial:

- Colaborar cos mestres-titores no desenvolvemento das medidas contempladas no PAT, asesorando á totalidade da comunidade educativa sobre o sistema educativo, as accións de acollida, os cambios de centro e a participación na organización e no goberno dos centros.
- Colaborar cos diferentes equipos docentes no deseño de protocolos para a realización da avaliación inicial do alumnado.

c) Relacionadas coa convivencia e coa educación en valores:

- Deseñar e poñer en práctica programas destinados á promoción da convivencia e á resolución pacífica de conflitos, asesorando na elaboración do Plan de Convivencia do centro.
- Asesorar á comunidade educativa sobre a elaboración e aplicación das Normas de Organización, Funcionamento e Convivencia.

d) Relacionadas co Plan de Orientación, co Plan Anual e coa Memoria de cada curso:

- Manter actualizado o Plan de Orientación, concretándoo no Plan Anual do departamento; as actuacións previstas para o curso, os seus destinatarios, os responsables da súa execución e a temporalización correspondente.
- Realizar a Memoria Final do curso en base ao desenvolvemento do Plan Anual, cunha fundamentación das propostas de mellora que procedan para o curso seguinte.

e) Relacionadas cos procesos de avaliación e calidade:

- Colaborar nos diferentes procesos de avaliación do centro.
- Asesorar á comunidade educativa sobre os proxectos de mellora e calidade do sistema educativo.

f) Relacionadas co DrDadi e DrDorienta:

- Facilitar, en forma e en prazo, a información que se demanda nesa aplicación informática.

6. ESTRATEXIAS DE INTERVENCIÓN.

Unha boa parte das actividades a desenvolver, levaranse a cabo a través da intervención directa da xefatura do Departamento de Orientación, como é o caso da realización das avaliacións psicopedagóxicas. Sen embargo, nas actividades que se poidan levar a cabo por mediación do profesorado titor, a liña de traballo a seguir será a de impulsar a realización desas actividades e de ser necesario, proporcionar

a axuda que se considere necesaria ou sexa demandada. Este sería o caso de actividades como:

- Colaboración na elaboración de ACS, sendo o principal responsable o titor/a ou mestre/a que imparte esa área obxecto de adaptación. Xa que unha das funcións da titoría, seguindo o *Decreto 374/1996*, é coordinar as ACS para o alumnado do seu grupo.
- Proporcionar información aos alumnos/as e ás súas familias sobre o futuro académico máis próximo.
- Mellorar o rendemento do alumnado en competencias clave como son a comprensión lectora, as habilidades matemáticas, as habilidades sociais, etc.
- Actuacións en canto á colaboración co EOE provincial, Servizos Sociais ou Servizos Sanitarios.

6.1 Medidas de atención á diversidade.

Partindo do principio xeral de que cada alumno e alumna son distintos e singulares, cómpre diferenciar dous tipos de atención:

- ATENCIÓN XERAL.

Como norma xeral, o profesorado acomodará o proceso de ensino-aprendizaxe ás condicións particulares de cada neno/a, o que pode traducirse nunha flexibilización metodolóxica, organizativa e de cooperación familiar. Así haberá alumnos/as que requirirán exemplificacións, explicacións ou exercicios específicos; outros que necesitarán agrupamentos específicos dentro da aula para traballo cooperativo, titoría entre iguais, etc.

En síntese, trátase de que a cada alumno e alumna se lle ensine partindo do seu nivel de coñecementos previos e dentro da súa zona de desenvolvemento próximo e se respecte o seu ritmo de aprendizaxe, no ánimo de que cada quen vai reconstruíndo o seu coñecemento e desenvolvéndose conforme ás súas potencialidades.

Neste tipo de actuacións é necesario que o/a titor/a estableza unha rede coordinadora entre o distinto profesorado (equipo docente); que coñeza a situación persoal de cada alumno/a, os principais datos evolutivos e de saúde, o estilo e o ritmo de aprendizaxe de cada quen; que reflexione sobre a metodoloxía máis adecuada para cada neno/a respecto do seu achegamento ó currículo; que analice as relacións que se establecen dentro e fóra da aula e a súa utilidade nos agrupamentos dentro da aula e que demande asesoramento do Departamento de Orientación cando a precise.

- ATENCIÓN NO CASO DO ALUMNADO CON NEAE.

Na atención daquel alumnado con NEAE poden establecerse diferentes vías de apoio dirixidas a dar resposta ás diferentes capacidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, poñendo énfase na detección temperá do alumnado que requira una atención educativa diferente á ordinaria, por:

- Necesidades educativas especiais
- Retraso madurativo,
- Trastornos do desenvolvemento da linguaxe e a comunicación
- Trastornos de atención ou de aprendizaxe,
- Descoñecemento grave da lingua de aprendizaxe
- Situación de vulnerabilidade socioeducativa,
- Altas capacidades intelectuais,
- Por terse incorporado tarde ao sistema educativo
- Por condicións persoais ou de historia escolar

Implementaranse atencións educativas específicas, medidas curriculares e organizativas que aseguren o adecuado progreso do alumno/a, dentro dos principios de inclusión e normalidade.

6.1.1- Modalidades de atención.

Medidas ordinarias:

Tendo en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia considéranse medidas ordinarias de atención á diversidade todas aquelas que faciliten a adecuación do currículo prescriptivo, sen alteración significativa dos seus obxectivos, contidos e criterios de avaliación, ao contexto sociocultural do centro e as características do alumnado, coa finalidade de dar resposta as diferenzas en competencia curricular, motivación, intereses, relación social, estratexias, estilos e ritmos de aprendizaxe e están destinadas a facilitar a consecución dos obxectivos e competencias propias do nivel educativo.

Entre as medidas ordinarias de atención á diversidade inclúense:

- a) Adecuación da estrutura organizativa do centro (horarios, agrupamentos, espazos) e da organización e xestión da aula ás características do alumnado.
- b) Adecuación das programacións didácticas ao contorno e ao alumnado.
- c) Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos e outras que promovan a inclusión.
- d) Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.
- e) Aulas de atención educativa e convivencia e medidas e actuacións destinadas á mellora da convivencia.
- f) Desdoblamento de grupos.
- g) Reforzo Educativo e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria.
- h) Programas de enriquecemento curricular.
- i) Plan específico de reforzo para o alumnado de educación primaria que permaneza un ano máis no mesmo curso
- j) Programas de habilidades e competencias sociais.

O reforzo educativo (RE) consistirá en medidas que o propio/a mestre/a diseña e aplica na aula co alumnado que ten dificultades de seguimento da programación

diaria. O reforzo educativo dentro da aula é un dos puntos básicos do traballo do profesorado. Para esta labor poden solicitar asesoramento por parte do Departamento de Orientación.

Medidas extraordinarias:

Son aquelas dirixidas a dar resposta ás necesidades educativas do alumnado con Necesidade Específica de Apoio Educativo que poidan requirir modificacións significativas do currículo común e/ou supoñer cambios esenciais no ámbito organizativo, así como, de ser o caso, nos elementos de acceso ao currículo ou na modalidade de escolarización. Aplicaranse unha vez esgotadas as de carácter ordinario ou por resultaren estas insuficientes.

Son medidas extraordinarias, entre outras, as seguintes:

- a) Adaptacións curriculares.
- b) Agrupamentos flexíbeis.
- c) Apoio do profesorado especialista en Pedagogía Terapéutica e/ou Audición e Linguaxe.
- d) Flexibilización da duración do período de escolarización.
- e) Rexistro das medidas de flexibilización
- f) Atención educativa ao alumnado que, por causas diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada a un centro educativo.
- g) Atención educativa ao alumnado menor sometido a medidas de responsabilidade penal
- h) Atención educativa ao alumnado sometido a medidas de protección e tutela
- i) Atención educativa ao alumnado afectado por medidas de violencia de xénero e/ou acoso escolar
- j) Atención educativa ao alumnado pertencente a familias itinerantes
- k) Atención educativa ao alumnado procedente do estranxeiro
- l) Grupos de adquisición das linguas.
- ll) Grupos de adaptación da competencia curricular.

Para que se produza este tipo de atención, que seguirá os criterios de utilización establecidos neste plan, será necesario que así o aconselle a avaliación psicopedagóxica realizada pola xefatura do Departamento de Orientación, sendo o procedemento para a demanda de intervención o seguinte:

1. Comunicado do/a titor/a á xefa do Departamento de Orientación da necesidade de que se realice a avaliación psicopedagóxica.
2. Cubrir, por parte do/a titor/a, a folla de datos (cuestionario previo) aportada pola xefa do Departamento de Orientación. Nesta folla figurarán, entre outros datos: nome do titor, curso e grupo, nome do alumno, percepción concreta e pormenorizada do problema ou dificultade e tipo de apoio solicitado.
3. Cando o/a alumno/a vai ser avaliado polo Departamento de Orientación e/ou recibir apoio dentro ou fóra da aula ordinaria, os pais serán informados ao respecto con anterioridade e deberán asinar unha autorización. A xefatura do Departamento de Orientación proporcionará o documento, que os titores farán chegar aos pais/nais responsables do neno/a. Unha vez asinada, esta autorización entregárase de novo no DO.

6.2- Ámbitos de intervención.

6.2.1 Apoio ao proceso de ensino-aprendizaxe.

- Avaliar o desenvolvemento das capacidades xerais e específicas .
- Realizar as avaliacións psicopedagóxicas solicitadas.
- Asesorar nas AC que decida elaborar o equipo docente do alumnado.
- Realizar o seguimento do alumnado con RE e AC xunto co profesorado titor
- Proporcionar información ao profesorado sobre programas de intervención en base ás necesidades educativas detectadas.
- Orientar ás familias para que faciliten o desenvolvemento persoal e académico dos seus fillos/as.
- Facilitar a colaboración da familia no proceso ensino-aprendizaxe.
- Coordinar a intervención das distintas institucións que inciden na atención á diversidade.
- Realizar entrevistas persoais, sempre que sexa necesario.
- Informar ás familias sobre os resultados acadados polos seus fillos/as en probas psicopedagóxicas, cuestionarios e entrevistas que se consideren de interese.

Para iso realizaremos actividades como: participar nas reunións para elaborar os documentos do centro, seguimento do alumnado, especialmente aquel con risco de presentar dificultades de aprendizaxe, reunións informativas co profesorado, etc.

6.2.2 Apoio ao Plan de Acción Titorial.

- Colaborar no desenvolvemento do PAT.
- Facilitar material de apoio para o desenvolvemento persoal, académico e profesional de todo o alumnado.
- Desenvolvemento do programa de educación en valores (saúde, paz, igualdade, respecto pola diversidade, ...).
- Promover o coñecemento de si mesmo e elevación da autoestima do alumnado.
- Accións de intervención en técnicas de traballo intelectual.
- Desenvolver actividades de cara ao gusto pola lectura, escritura, expresión oral..
- Participar no seguimento e avaliación do P.E.
- Participar nas sesións de avaliación para o deseño, desenvolvemento e avaliación de actuacións conxuntas que permitan a coherencia das respostas educativas.

- Dinamizar medidas que incidan na mellora da convivencia no centro educativo e a promoción de condutas tolerantes.
- Desenvolvemento do Plan de Acollida do alumnado.

Para conseguir isto realizaremos actividades coma: reunións co xefe de estudos, titores/as e familias; participación nas sesións titoriais; propor ao titor/a que realice actividades para desenvolver no alumnado destrezas sociais; atención individualizada ás familias, entre outras.

6.2.3 Apoio ao Plan Xeral de Atención á Diversidade.

- Realizar un informe de avaliación psicopedagóxica daqueles alumnos con NEAE e seguimento da súa evolución.
- Cooperar co equipo docente na elaboración de AC
- Colaborar na adecuación de materiais de asesoramento e apoio ao mestre.
- Sensibilizar á comunidade educativa en relación á diversidade e en relación ás diferenzas individuais.

Para tal fin realizaremos actividades tales coma: reunións periódicas con todos os profesionais implicados; establecementos de agrupamentos flexibles; recollida e análise de información; constatación das necesidades educativas detectadas, toma de decisións, preparación de materiais...; contactos e colaboración con organismos externos especializados nas temáticas escollidas, facilitar orientacións sobre os protocolos publicados, etc.

O proceso de avaliación psicopedagóxica terá a seguinte secuencialidade:

- Demanda escrita polo profesorado titor/a ou familia xustificativa da necesidade. **A xefatura do DO determinará si esa avaliación procede . En todo caso, realizarase sempre despois de esgotar as medidas ordinarias e que o fin da mesma sexa dar unha resposta educativa para atender ás necesidades do alumnado.**
- Concertación de entrevista co/a profesor/a-titor/a. Observación de cadernos e outros materiais de traballo do/a alumno/a.
- Entrevista cos pais/nais para informalos da necesidade de levar a cabo a avaliación psicopedagóxica (deixarán asinado documento), como se vai proceder e recoller información .
- Intervención directa (alumno/a-orientador/a), previa conformidade dos pais/titores, a fin de realizar o proceso de valoración:
 - ✓ Observación do alumno/a en distintas situacións.
 - ✓ Recollida de información do profesorado que intervén co alumnado.
 - ✓ Realización da avaliación a través de probas e tests.
 - ✓ Valoración e resumo da intervención. Se a situación o require, solicitar a intervención do EOE e posterior elaboración do correspondente informe psicopedagóxico.

- Información dos resultados ás persoas do DO que realizan os apoio, ao profesorado titor ou aquel que fixera a solicitude e á familia .
- Adopción das medidas necesarias de atención.
- Derivación, se fose o caso (Servizo galego de saúde, EOE,...)

6.2.4 Outras actividades.

- Cooperar cos membros do EOE no deseño e desenvolvemento de programas de intervención e valoracións psicopedagóxicas.
- Establecer canles de comunicación cos diferentes servizos e institucións no ámbito das competencias establecidas.
- Confección de material para o D.O. (modelos de solicitude, fichas de rexistro, cuestionarios...).
- Participar nas reunións co IES ao que está adscrito o centro.
- **Co alumnado:**
 - Os/as titores/as deben, no inicio do ano académico, realizar unha avaliación inicial e vixiar que a integración de todo o alumnado se efectúe de forma correcta. Entre as posibles actividades a levar a cabo están: un plan de acollida para o alumnado de novo ingreso, a información referente ao calendario escolar, horarios de atención ás familias, actividades complementarias, programas escolares, criterios de avaliación,... (no caso de alumnos/as de curta idade, esta información será dada ás familias ben verbalmente no colexio, ou enviada por escrito a través do/a alumno/a). Para coñecer as características do grupo pódense empregar a observación sistemática, o sociograma ou outras técnicas grupais.
 - Detección e avaliación das NEAE do alumnado. Será o resultado da colaboración entre os/as titores/as, as familias e o D.O, e terá como finalidade a procura de respostas educativas axeitadas que permitan avanzar de cara á consecución dos obxectivos propostos.
 - Intervención nos casos de alumnos con NEAE. A orientadora propondrá o modelo de intervención para cada caso e, tras presentar ao xefe de estudos a proposta de organización da docencia, coordinará a actuación do titor e o profesorado de Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe.
 - Mellora de habilidades e métodos de estudo e aprendizaxe. É labor de todo o equipo docente, coordinado polo titor/a e en colaboración co D.O, axudar ao alumno/a para que adquira hábitos axeitados de traballo intelectual.
 - Orientación académica e profesional: no 6º curso, os/as titores/as desenvolverán estratexias para que o alumnado coñeza a estrutura do sistema educativo e as posibilidades de estudo, e utilice procedementos facilitadores para a reflexión, a toma de decisións e a mellora do autoconcepto.

- Avaliación do alumnado. O equipo docente axudado polo D.O., poñerá en práctica estratexias para afondar no correcto uso da avaliación continua, formativa e sumativa.
- **Co profesorado.** A Relación entre o/a titor/a e o D.O. terá como resultado a posta en práctica de estratexias que conduzan á:
 - Detección e prevención de condutas que dificulten o proceso de aprendizaxe.
 - Coordinación de actividades orientadoras e titoriais.
 - Participación activa no desenvolvemento do PAT.
- **Relación entre o/a titor/a e os/as mestres/as. Esta relación debe facilitar:**
 - ✓ O traballo en equipo e a coordinación entre os niveis.
 - ✓ A canalización das propostas de acción conxunta a través da Comisión de Coordinación Pedagóxica.
 - ✓ A información ao resto do profesorado sobre aspectos relevantes que poden incidir na mellora do ensino-aprendizaxe e da integración do alumnado.
 - ✓ A organización das xuntanzas de avaliación coa finalidade de analizar: logros acadados polo alumnado con referencia á avaliación inicial, situación actual do alumnado con NEAE, materiais empregados, metodoloxía aplicada, situación da clase...
- **Relación entre titor/a e as familias:**
 - ✓ Os/as titores/as deben aplicar estratexias que favorezan:
 - ✓ A comunicación familia-centro, mantendo entrevistas persoais, reunións,...
 - ✓ A información ás familias dos aspectos educativos que afectan aos seus fillos/as.
 - ✓ As reunións informativas necesarias para mellorar a situación escolar do alumnado.

6.3- Criterios para os apoios.

Tendo sempre como referente o principio de inclusión a xefa do Departamento de Orientación determinará as medidas de atención á diversidade que procedan co alumnado con NEAE e establecerá, en coordinación coa xefatura de estudos, os profesores/as de apoio e o titor/a, o horario de atención de dito alumnado así como as distintas modalidades de axuda.

Tratarase de conseguir a medida máis inclusiva, considerando o apoio na propia aula ou, se é necesario, fóra dela.

A prioridade de atención do alumnado por parte das mestras especialistas de PT e AL estará supeditada ao que **presente maiores necesidades e xa teña esgotadas as medidas ordinarias procurando dar continuidade ao alumnado que xa estaba sendo atendido**. Atenderemos aos seguintes criterios:

1. Atención ao alumnado con necesidades educativas especiais (NEE)
2. Alumnado con adaptación curricular
3. Alumnado con informe psicopedagóxico ou informe do EOE onde se determine a necesidade da intervención especializada
4. Alumnado que repita curso e non se prevé que acade os obxectivos do ciclo co reforzo educativo
5. Alumnado con informe psicopedagóxico que non cumpre os requisitos anteriores pero tivo apoio de mestres especialistas en anteriores cursos e tras avaliación inicial se determina que os segue precisando
6. Alumnado con trastornos dos sons da fala do primeiro ciclo da etapa de educación primaria e do último curso da educación infantil por poder repercutir no proceso lestoescritor.
7. Outros casos

Así mesmo, teremos en conta as seguintes consideracións para a optimización da nosa intervención:

- Buscarase máis, un apoio de calidade que de cantidade.
- O apoio será sempre que sexa posible, na aula ordinaria tal como se recolle na Orde do 8 de setembro de 2021 de atención á diversidade.
- Os apoios dirixiranse preferentemente á adquisición das aprendizaxes instrumentais das Linguas e Matemáticas.
- Os apoios que se fagan por parte das mestras especialistas en P.T ou A.L requirirán de coordinación periódica entre especialista, titor/a e orientadora.

7- AVALIACIÓN DO PLAN.

Para realizar a avaliación e seguimento do plan teranse en conta as observacións e conclusións dos diferentes membros da comunidade educativa, os diferentes recursos de avaliación e autoavaliación, os resultados acadados e as diferentes propostas de todos os implicados na acción orientadora ao longo de cada curso.

O obxectivo é facer unha avaliación continua e construtiva do plan do D.O. e dos procesos de orientación que teñen lugar no centro, que nos permita contribuír a mellora continua da calidade educativa.

Ao remate do curso elaborárase unha memoria descritiva sobre a actividade realizada e cunha valoración acerca dos aspectos máis significativos realizando a proposta de mellora.

8- PROGRAMACIÓNS DO PROFESORADO DE APOIO

PROGRAMACIÓN DE AULA DE AUDICIÓN E LINGUAXE CURSO 2024/2025

Mestra de Audición e Linguaxe: **Isolina González Vidal**

INDICE:

- 1) INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN DE AL NO PLAN XERAL DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE DO CENTRO.
- 2) NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS DETECTADAS NO ALUMNADO.
- 3) OBXECTIVOS XERAIS E ESPECÍFICOS.
- 4) ACTIVIDADES.
- 5) COMPETENCIAS CLAVE.
- 6) ORGANIZACIÓN XERAL DA ATENCIÓN E APOIOS DE AL PARA O ACTUAL CURSO NO CENTRO E PRIORIDADES.
 - 6.1 *Apoios da mestra de AL.*
 - 6.2 *Concreción dos apoios dentro e fóra da aula ordinaria.*
- 7) METODOLOXÍA XERAL.
- 8) ORGANIZACIÓN DE ESPAZOS, TEMPORALIZACIÓN E RECURSOS.
- 9) COORDINACIÓN E COMUNICACIÓN COAS FAMILIAS, TITORÍAS E DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN.
- 10) PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

1- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN DE AL NO PLAN XERAL DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE DO CENTRO, DA PXA E NO DO.

A atención á diversidade do alumnado constitúe no momento actual un dos principios básicos do sistema educativo, pois a nosa escola debe facer fronte a multitude de retos que a sociedade demanda e a **inclusión** de alumnos con necesidades educativas especiais nos nosos centros ordinarios, supón unha garantía de integración en todos os ámbitos sociais.

A través dos principios como son a inclusión e normalización escolar o profesorado debe orientar a súa práctica educativa cara o uso dos medios máis ordinarios posibles para a atención do alumnado con necesidade específica de apoio educativo (NEAE). Será de aplicación o indicado no capítulo II do título I da Lei 2/2006, de 3 de maio, recentemente modificada pola Lei orgánica 3/2020 do 29 de decembro, nos artigos 71 a 79 bis, o alumnado que necesite unha atención educativa diferente a ordinaria, por presentar necesidades educativas especiais, por retraso madurativo, por trastornos do desenvolvemento da linguaxe e a comunicación, por trastornos de atención ou de aprendizaxe, por descoñecemento grave da lingua de aprendizaxe, por atoparse en situación de vulnerabilidade socioeducativa, polas altas capacidades intelectuais, por incorporación tardía ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar para que poida acadar o máximo desenvolvemento posible das súas capacidades persoais e, en todo caso, os obxectivos establecidos con carácter xeral para todo el alumnado se establecerán as medidas curriculares organizativas oportunas que aseguren o seu progreso. Tendo en consideración as diferentes necesidades dos alumnos, a escola debe garantir un sistema gradual de axudas que van desde as máis ordinarias como pode ser o reforzo educativo ata as máis específicas como as adaptacións curriculares significativas que requiren un maior grao de concreción do currículo. A nivel lexislativo, cabería mencionar a **Orde do 8 de setembro de 2021** pola que se desenvolve o **Decreto 229/2011, do 7 de decembro**, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes de Galicia.

Os centros educativos contarán con persoal cualificado para cubrir as diversas necesidades específicas do alumnado e o mestre de Audición e Linguaxe é o profesional que, pola súa especialización, centra a súa tarefa en todo o relacionado coa **área comunicativo-lingüística**.

As funcións do mestre de Audición e Linguaxe aparecen recollidas no **Decreto 374/1996** (artigo 84-cap. VI: Atención aos alumnos con necesidades educativas especiais) e na **Orde do 24 de xullo de 1998** (artigo 7-cap. II: Servizos internos); os dous documentos legislativos, contemplan o mestre de AL xunto co mestre de Pedagogía Terapéutica, como profesorado de apoio para a atención ao alumnado con necesidades educativas.

Tomaremos como referentes o *Decreto 155/2022, do 15 de setembro*, polo que se establece o currículo da Educación Primaria e a *Orde de 25 de xaneiro de 2022 polo que se actualiza a normativa de avaliación na etapa de Primaria* e o *Decreto 150/2022, de 8 de setembro polo que se establece a ordenación do currículo de Educación Infantil*.

Este ano o CEIP de Roxos conta cunha mestra definitiva de AL a tempo completo e 2 mestras de P.T. (unha a tempo completo e outra compartida). O alumnado matriculado este curso académico neste centro é o seguinte:

Educación Infantil:

- Cuarto curso: 18 alumnos e alumnas
- Quinto curso grupo A: 13 alumnos e alumnas
- Quinto curso grupo B: 14 alumnos e alumnas
- Sexto curso: 19 alumnos e alumnas

Educación Primaria:

- Primeiro curso grupo A: 17 alumnos e alumnas
- Primeiro curso grupo B: 17 alumnos e alumnas
- Segundo curso grupo A: 20 alumnos e alumnas
- Segundo curso grupo B: 19 alumnos e alumnas
- Terceiro curso grupo A: 14 alumnos e alumnas
- Terceiro curso grupo B: 14 alumnos e alumnas
- Cuarto curso grupo A: 19 alumnos e alumnas
- Cuarto curso grupo B: 20 alumnos e alumnas
- Quinto curso grupo A: 24 alumnos e alumnas
- Quinto curso grupo B: 25 alumnas e alumnas
- Sexto curso grupo A: 14 alumnos e alumnas
- Sexto curso grupo B: 18 alumnos e alumnas

A proposta de alumnado para este curso académico deriva dos datos da previsión de alumnado establecida a finais do curso pasado así como das decisións establecidas polo Departamento de Orientación priorizando aqueles casos con necesidades máis graves e permanentes sobre as temporais.

A programación que se desenvolverá a continuación, elabórase de acordo co establecido na *ORDE de 12 de abril de 2024 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2024/25 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia*.

Mediante este documento informo da labor que levarei a cabo como mestra de Audición e Linguaxe no presente curso 2024-25 no CEIP de Roxos atendendo ás necesidades específicas de apoio educativo e ás necesidades educativas especiais que o alumnado presente no ámbito comunicativo-lingüístico.

A presente programación tomará como referencia o Plan Xeral de Atención á Diversidade e o Plan de Orientación xa que debe de ter en conta os mesmos principios educativos, sobre todo no referente á intervención das NEAE.

En relación ao alumnado escolarizado neste centro que presenta NEAE podemos dicir que atopamos un total de **18** alumnos e alumnas das etapas de Educación Infantil e Primaria con diferentes necesidades educativas especiais na área da Comunicación e a Linguaxe. Así podemos destacar: alumnado con diversidade funcional, con retraso na linguaxe, alumnado con dificultades na fala (dislalias múltiples), dificultades na lectoescritura e alumnado con dificultades de aprendizaxe debido ao descoñecemento do idioma.

2. NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS DETECTADAS NO ALUMNADO.

- As necesidades educativas especiais detectadas no alumnado obxecto de intervención serían as seguintes:

1. Alumnado con alteracións na fala provocadas por dislalias múltiples:

- Necesidade de potenciar a tonicidade lingual e facial.
- Necesidade de mellorar a discriminación auditiva de fonemas alterados.

- Necesidade de articulación de fonemas na linguaxe dirixida, repetida e espontánea.
- Necesidade de xeneralizar os logros na linguaxe espontánea.

2. Alumnado con alteracións na linguaxe expresiva e receptiva:

- Necesidade de mellorar a produción articulatória dos diferentes fonemas afectados.
- Necesidade de ampliar a estrutura sintáctica e mellorar a os enunciados gramaticais.
- Necesidade atención e imitación dunha linguaxe correcta axeitada á súa idade cronolóxica.
- Necesidade de incrementar o léxico pertencente a diferentes campos semánticos.
- Necesidade de comprensión de oracións de diferente grao de complexidade.
- Necesidade de traballar a pragmática da linguaxe en diferentes contextos sociais.

3. Alumnado de diversidade funcional:

- Necesidade de favorecer a atención conxunta e o contacto ocular.
- Necesidade de imitación de diferentes accións.
- Necesidade de discriminación visual e auditiva de diferentes sons, palabras, oracións...
- Necesidade de comunicación verbal ou xestual espontánea.
- Necesidade dunha linguaxe expresiva e comprensiva que lles permita mellorar a autonomía.
- Necesidade de proveer dun sistema de comunicación alternativo ou aumentativo eficaz para o seu día a día.
- Necesidade de estruturar o ambiente da aula e do fogar.
- Necesidade de favorecer a mobilidade dos órganos articulatorios para a produción da fala.
- Necesidade de recursos persoais e materiais adaptados.
- Necesidade de Adaptacións Curriculares que favorezan a inclusión deste alumnado nas aulas de Infantil e Primaria.

4. Alumnado con necesidades educativas derivadas do descoñecemento da lingua de aprendizaxe.

- Necesidade de interactuar cos compañeiros/as de clase.
- Necesidade de xogo entre iguais.
- Necesidade de desenvolver a vertente semántica, sintáctica e morfolóxica da lingua castelá.
- Necesidade de traballar a expresión e comprensión da linguaxe oral e escrita.
- Necesidade de adquirir a lectoescritura.
- Necesidade de traballar o desenvolvemento fonolóxico da lingua castelá.

3- OBXECTIVOS XERAIS E ESPECÍFICOS.

3.1. OBXECTIVOS DA ESPECIALISTA EN AUDICIÓN E LINGUAXE:

- En relación ao centro:

1. Participar nas medidas de atención á diversidade.
2. Colaborar coa Xefatura de estudos.
3. Elaborar estratexias que faciliten a prevención de trastornos da linguaxe oral e escrito.
4. Elaborar conxuntamente co titor, titora ou especialistas as ACS.
5. Manter contacto periódico cos titores ou titoras para xeneralizar logros ou constatar dificultades.
6. Asesorar ao profesorado no ámbito da atención ás NEAE.
7. Fomentar o gusto pola lectura.
8. Previr dificultades e estimular a comunicación e a linguaxe.
9. Garantir a actuación coordinada de mestres e mestras e especialistas para establecer plans de actuación conxuntos de cara á mellora das dificultades.

- En relación ao alumnado:

1. Desenvolver e aumentar as capacidades previas da linguaxe: atención, memoria,

musculatura, relaxación, comunicación xestual-expresiva, alimentación...

2. Potenciar as bases anatómico-funcionais: respiración, sopro, discriminación auditiva e mobilidade dos órganos bucofonadores.
3. Producir mensaxes orais con fluidez atendendo a habilidades non lingüísticas: entoación, ritmo e xesto.
4. Articular correctamente todos os fonemas.
6. Adquirir léxico, pertencente a distintos campos semánticos.
7. Construír e empregar formas morfolóxicas e sintácticas axeitadas a cada nivel.
8. Empregar a lingua oral e escrita como instrumento de aprendizaxe e planificación da actividade escolar.
9. Empregar cando sexa necesario un Sistema Alternativo ou Aumentativo de Comunicación.
10. Transferir e integrar na linguaxe espontánea: fonemas, vocabulario e estruturas gramaticais traballadas.

- En relación á familia:

1. Manter contacto cotiá.
2. Explicar en que consiste o problema de comunicación que presente o seu fillo ou filla.
3. Implicalos na área da linguaxe dando pautas concretas de actuación.
4. Reforzar os resultados.
5. Asesorar de forma axeitada ás familias e estar en continua coordinación.

- En relación ao noso ámbito de intervención:

1. Potenciar e mellorar a memoria.
2. Fomentar a imitación directa.
3. Desenvolver progresivamente a capacidade simbólica a través do xogo.
4. Adquirir e utilizar as nocións espazo-temporais básicas.
5. Tomar conciencia da tensión e da relaxación das distintas partes do corpo.

6. Mellorar e adquirir un patrón respiratorio axeitado.
7. Favorecer e mellorar a atención.
8. Conseguir unha axeitada coordinación-fonorespiratoria.

A continuación procederemos a comentar os diferentes **obxectivos por niveis lingüísticos** en función das necesidades do alumnado que atendemos:

1. NIVEL FONÉTICO-FONOLÓXICO:

- Conseguir un maior control da tonicidade e mobilidade dos órganos bucofonatorios, así como unha maior precisión e coordinación dos mesmos na articulación.
- Mellorar a capacidade de discriminación dos mesmos na articulación.
- Aumentar a memoria auditivo secuencial.
- Favorecer a conciencia fonolóxica.
- Lograr unha correcta adquisición, integración e xeneralización do repertorio fonolóxico da nosa lingua.
- Lograr a correcta articulación de todos os fonemas.
- Lograr a correcta articulación dos ditongos crecentes e decrecentes.
- Lograr a correcta articulación dos grupos consonánticos.
- Lograr a correcta articulación na linguaxe espontánea.

2. NIVEL LÉXICO-SEMÁNTICO:

- Aumentar o vocabulario e a capacidade de evocación.
- Incrementar a capacidade léxica a nivel comprensivo e expresivo.
- Comprender as relacións semánticas existentes nas palabras.
- Ampliar o campo semántico do alumno mediante o desenvolvemento das capacidades para establecer asociacións, comparacións, clasificacións, categorizacións e definicións semánticas.

3. NIVEL MORFO-SINTÁCTICO:

- Adecuar a estrutura morfosintáctica a idade do alumnado.

- Desenvolver o correcto uso dos diferentes elementos morfosintácticos da linguaxe.
- Favorecer a conciencia sintáctica.
- Establecer e afianzar o esquema de oración simple.
- Desenvolver o uso de oracións compostas.

4. **LINGUAXE COMPRENSIVA:**

- Desenvolver a capacidade de interpretación e seguimento de ordes e mensaxes orais.
- Comprender o significado de frases de dificultade crecente.
- Desenvolver a capacidade de captar e recabar os detalles máis relevantes de relatos oídos.
- Desenvolver a lóxica verbal.

- Favorecer a comprensión da linguaxe explícita.

5. **PRAGMÁTICA:**

Desenvolver as distintas funcións da linguaxe.

- Analizar o uso das distintas funcións que o alumnado atribúe á súa linguaxe.
- Desenvolver a capacidade de participar en conversas en grupo.
- Desenvolver a capacidade de participar a nivel oral en actividades da vida cotiá.

6. **PROSODIA:**

- Controlar o ritmo da expresión oral mediante o traballo de secuencias rítmicas que respecten os aspectos estruturais da linguaxe oral.
- Conseguir unha correcta entoación.
- Conseguir unha intensidade de fala controlada, variada e expresiva, evitando a monotonía.
- Procurar unha velocidade de locución normal e intelixible.
- Realizar correctamente as pausas no discurso oral.

- Utilizar o ritmo, entoación e intensidade axeitados a cada momento do discurso.

7. VOZ:

- Implantar hábitos de hixiene vocal e rinofarínxea.
- Evitar bloqueos, interxeccións e contraccións respiratorias.
- Favorecer a relaxación dos órganos fonoarticulatorios durante a fonación.
- Flexibilizar os órganos articulatorios para acadar un maior aproveitamento dos resoadores e mellorar a claridade articulatória.
- Manter unha correcta coordinación fonorespiratoria, procurando a emisión vocal durante o proceso expiratorio.
- Mellorar a calidade do timbre da voz, levando a cabo sempre a emisión vocal durante a expiración.
- Mellorar a calidade do timbre da voz, tratando de potenciar o uso das caixas de resonancia.
- Obter un ataque vocal suave e preciso.
- Utilizar unha altura tonal axeitada a fin de conseguir unha voz máis melódica.

8. COMUNICACIÓN NON VERBAL:

- Crear no neno e nena a necesidade de comunicarse.
- Adquirir e desenvolver capacidade comunicativa (comprensiva e expresiva).
- Potenciar a linguaxe a través do corpo.
- Dotar dun instrumento de comunicación naqueles casos que sexa preciso: SAAC
- Proporcionar a súa familia, profesorado e persoas do seu entorno máis próximo as estratexias e habilidades conversacionais utilizadas na comunicación.

9. LECTOESCRITURA:

- Desenvolver a conciencia fonolóxica.
- Adquirir, automatizar e xeneralizar o uso das regras de conversión grafema-fonema/ fonema-grafema.
- Favorecer unha boa mecánica lectora.
- Establecer e afianzar representacións léxicas para palabras e asociais a o

seu significado (ler globalmente unha palabra).

- Desenvolver a lectura comprensiva.
- Comprender e diferenciar os conceptos “maiúscula-minúscula”, “vogal-consoante”.
- Desenvolver a capacidade de escribir con letra clara.
- Lograr transcribir con corrección ortográfica palabras e frases.
- Desenvolver a comprensión escrita: expresión.
- Adaptar os métodos de adquisición da lectoescritura ás características do alumnado.

4- ACTIVIDADES.

As actividades que imos desenvolver neste centro están relacionadas cos obxectivos anteriormente expostos. Así podemos destacar actividades de: atención, imitación, percepción e discriminación auditiva, respiración e sopro, desenvolvemento das habilidades motoras de lingua, beizos e padal, vocalización, articulatorias, de exercitación de aspectos prosódicos, desenvolvemento sintáctico e semántico, comprensión verbal, pragmática da linguaxe, lectoescritura, actividades relacionadas co uso do comunicador, dos pictogramas, axenda de comunicación, cancións, trabalínguas, adiviñas, captación do dobre sentido de expresións, sentimentos e emocións relacionadas cos estados de ánimo, estruturación espacio-temporal a través de imaxes visuais...

5- COMPETENCIAS CLAVE.

No tocante ao meu traballo como especialista en AL a miña función é a de fomentar o desenvolvemento de todas e cada unha das competencias clave, facendo especial fincapé na **comunicativo-lingüística** e todas aquelas que teñen relación directa co eido da comunicación e da linguaxe, como son: a competencia dixital; as competencias sociais e cívicas e aprender a aprender. No que respecta a competencia comunicativo-lingüística abordarase dende unha triple dimensión: escoitar, falar e ler e escribir. O obxectivo é que o alumnado sexa competente neses tres aspectos ao rematar a etapa de Educación Primaria, referíndonos non só ós

coñecementos, senón tamén: á comprensión verbal e non verbal, adecuar o nivel da fala á situación sociolingüística, ser activo nas conversas, respectar a quenda de palabra e as diferentes opinións, reflexionar, aprender varias linguas, etc...

6- ORGANIZACIÓN XERAL DA ATENCIÓN E APOIOS DE AL PARA O ACTUAL CURSO NO CENTRO E PRIORIDADES.

O noso plan de intervención tomará como referentes as seguintes premisas:

- Prevención e intervención directa nas de dificultades e mellora da linguaxe oral en todos os seus niveis (fonolóxico, semántico, morfosintáctico e pragmático).
- Aumentar a comprensión do entorno do alumnado de diversidade funcional, establecer apoios visuais nas diferentes tarefas e contidos, establecer unha estrutura física, temporal, establecemento de rutinas e condutas anticipatorias.
- Reforzo xeral e mellora das funcións executivas: intervencións na mellora da atención, da memoria operativa, de autoinstrucións para mellorar a planificación e o control inhibitorio, a relaxación, etc...
- Mellora dos procesos lectoescritores: intervencións na conciencia fonolóxica, silábica e semántica, de coñecemento alfabético e de vocabulario, de estimulación da velocidade, eficacia e fluidez lectora, comprensión lectora, etc.
- Mellora da conduta, a autoestima, as habilidades sociais, a motivación e o reforzo cognitivo-condutual para o autocontrol.
- Desenvolvemento doutros programas específicos que se poidan instaurar durante o curso académico se apreciamos a necesidade e son recomendables atendendo a factores de temporalización, espazo, etc.

6.1 APOIOS DA MESTRA DE AL.

	LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES
9:30-10:20	A.L. 1º B	A.L. 1º B	A.L. 6º E.I	A.L. 6º A	A.L. 6º E.I
10:20-11:10	A.L.	A.L.	A.L.	A.L.	A.L. 3º B y 4º B

	1º A	3º B	1º A	1º B	
11:10-12:00	A.L. 6º A	A.L. 6º A		A.L. 1º A y B	A.L. 6º A
	RECREO				
12:30-12:50	4º A	3º A	3º A	1º A	
12:50-13:40	A.L. 6º E.I	A.L. 6º E.I	A.L. 1º B	A.L. 1º A y 1º B	A.L. 1º A
13:40-14:30	A.L. 3º A	A.L. 5º E.I	A.L. 4º B	A.L. 1º A	

6.2 CONCRECIÓN DOS APOIOS EN AULA E ESPECÍFICOS FÓRA DA AULA DO GRUPO DE REFERENCIA.

A atención ao alumnado estará supeditada aos criterios establecidos e aprobados polo Departamento de Orientación, priorizando aqueles casos con necesidades permanentes (parálise cerebral, retrasos no desenvolvemento, trastorno específico da linguaxe...). Tamén tomaremos como referentes os seguintes criterios:

A prioridade de atención do alumnado por parte das mestras especialistas de PT e AL estará supeditada ao que **presente maiores necesidades e xa teña esgotadas as medidas ordinarias procurando dar continuidade ao alumnado que xa estaba sendo atendido**. Atenderemos aos seguintes criterios:

1. Atención ao alumnado con necesidades educativas especiais (NEE)
2. Alumnado con adaptación curricular
3. Alumnado con informe psicopedagóxico ou informe do EOE onde se determine a necesidade da intervención especializada
4. Alumnado que repita curso e non se prevé que acade os obxectivos do ciclo co reforzo educativo
5. Alumnado con informe psicopedagóxico que non cumpre os requisitos anteriores pero tivo apoio de mestres especialistas en anteriores cursos e tras avaliación inicial se determina que os segue precisando
6. Alumnado con trastornos dos sons da fala do primeiro ciclo da etapa de educación primaria e do último curso da educación infantil por poder repercutir no proceso lectoescritor.
7. Outros casos

Así mesmo, teremos en conta as seguintes *consideracións para a optimización da nosa intervención*:

O apoio será sempre que sexa posible na aula ordinaria.

Os apoios dirixiranse preferentemente á adquisición das aprendizaxes instrumentais das linguas e os procesos cognitivos que afecten a estas aprendizaxes.

Os apoios impartiranse preferentemente durante as áreas de: Linguas, Matemáticas, Ciencias Naturais e Ciencias Sociais e non en Ed. Física, Plástica, Inglés ou Música.

As familias do alumnado susceptible de reforzo serán informados das medidas a adoptar.

Os apoios que se fagan por parte da especialista de A.L requirirán de coordinación periódica entre especialista, titor/a e orientador/a.

Atenderemos ao alumnado que así o necesite fóra da aula ordinaria e sempre que se poida dentro do grupo de referencia.

O alumnado que atenderemos ao longo deste curso académico será o seguinte:

1. Alumnado con dificultades na fala (dislalias múltiples): maioritariamente no último curso de Educación Infantil e 1º ciclo de Primaria.
2. Alumnado con retraso na linguaxe a nivel expresivo e comprensivo en 5º curso de Educación infantil .
3. Alumnado en 1º curso de Primaria con diversidade funcional dificultades na linguaxe expresiva e no proceso lectoescritor.
4. Alumnado en 6º curso de Primaria, con diversidade funcional.
5. Alumnado de Educación infantil con dificultades na comunicación e na linguaxe expresiva e receptiva con diversidade funcional.
6. Alumnado con dificultades na aprendizaxe da lectoescritura en 3º e 5º curso de Primaria .

6.3 PREVISIÓN DO DESENVOLVEMENTO DA PROGRAMACIÓN.

O desenvolvemento desta programación levarase a cabo en diferentes sesións de entre 20 e 50 minutos dentro ou fóra da aula ordinaria en función de cada caso en particular.

Na atención ao alumnado con NEAE será necesario levar a cabo un traballo individualizado de seguimento de tarefas e avaliación das mesmas en coordinación cos titores/as, aportando actividades e recursos que poidan favorecer o seu desenvolvemento académico na aula e no fogar. Participaremos do mesmo xeito

nas reunións convocadas polos titores/as e Departamento de Orientación para establecer canles de actuación común con este alumnado.

7- METODOLOXÍA XERAL E ADAPTADA EN CASO DO ENSINO A DISTANCIA.

En todas as intervencións, ben sexan grupais ou individuais, procurarase seguir unha metodoloxía activa, personalizada e significativa. No desenvolvemento das sesións, trataremos de artellar actividades que fagan uso de diferentes vías: sensorial, visual, auditiva e kinestésica.

O contexto dos apoios será lúdico, combinando un modelo estruturado e funcional controlando posibles elementos distractores.

Seguiremos os seguintes principios educativos:

- A metodoloxía será participativa, activa, funcional e significativa.
- Adaptarémonos a cada caso de forma concreta para desenvolver as capacidades do alumnado no maior grao posible, partindo do seu nivel de competencia.
- Reforzaranse conceptos previos que se atopen nun grao de afianzamento deficitario.
- Promoverase a autonomía na realización das tarefas de xeito que cada alumno/a poida desenvolverlas coa mínima axuda necesaria.
- Promoverase o desenvolvemento dos procesos básicos da aprendizaxe que favorecerán un maior rendemento nas áreas instrumentais.
- Coidarase de promover o esforzo, o respecto e as actitudes e comportamentos positivos dentro e fóra das aulas.
- Procurarase dispor e ofrecer tódolos recursos precisos para a consecución dos obxectivos.
- Planificaranse os momentos de apoio fóra da aula para evitar un desaxuste no proceso de ensino aprendizaxe, coordinado cos titores/as.
- Seleccionaranse e elaboraranse materiais en función das necesidades do alumnado.

- Atenderanse aos alumnos e alumnas en función dos criterios de prioridade que o D.O. estableza.

7.1 Estratexias

- Reforzo positivo.
- Técnicas instrutivas facilitadoras da comprensión.
- Contextualización das aprendizaxes.
- Secuencias instrutivas pormenorizadas.
- Autoinstrucións.
- Autocorrección.
- Uso de materiais personalizados.
- Simplificación e desglose en actividades máis sinxelas.
- Reiteración de actividades múltiples e diferenciadas para a consecución dos obxectivos prioritarios.

8- ORGANIZACIÓN DE ESPAZOS, TEMPORALIZACIÓN E RECURSOS.

- Organización de espazos:

A aula de AL está ubicada no edificio de Educación Infantil. Será aquí onde o alumnado reciba a atención da especialista en AL así como na aula ordinaria.

- Recursos Personais e materiais:

Como recursos persoais destacamos: a figura da orientadora, 1 mestra de PT, 1 mestre de P.T compartida, unha mestra de AL, titores e titoras dos diferentes cursos, especialistas: 2 mestres de Educación Física, 2 mestras de Inglés, 1 mestre de Música, 1 mestra de Relixión Católica, 1 coidadora, 1 mestra de apoio en Educación Infantil, as familias, asociacións externas, terapeutas, psicólogos e logopedas, centros de recursos como pode ser o CEE López Navalón, Servizos de atención temperá, Asociación Sarela...

Recursos materiais de AL:

- ◆ **Material de hixiene:** guantes de látex, xel hidroalcohólico, pantalla protectora, panel de metacrilato, produtos de limpeza para desinfección do material, panos desbotables e depresores linguais.

- ◆ Xogos de uso lúdico especializados e non especializados.
- ◆ Sopro
- ◆ Espellos
- ◆ Xogo simbólico
- ◆ Lotos fonéticos
- ◆ Xogos educativos: fono-ident, fonodil....
- ◆ Material para o vocabulario básico
- ◆ Material específico para dificultades de comprensión lectora
- ◆ Cómicos para falar.
- ◆ Parellas lóxicas
- ◆ Secuencias temporais
- ◆ Mini arco
- ◆ Estruturação da linguaxe: “Enséñame a falar”
- ◆ Programas informáticos: “Velocidad lectora”, “Vamos a jugar con las palabras”
- ◆ Libros como “Reeducación de la Dislexia”, “Aprendo a pronunciar la erre” “Cicerón”, “Estimulación del lenguaje”, “Programa de refuerzo de las Habilidades Metalíngüísticas”...
- ◆

- **Temporalización:**

Este programa de intervención levarase a cabo durante este curso académico 2024-2025. As sesións individuais con aqueles alumnos/as con dificultades na fala serán de 20 minutos. O alumnado con necesidades permanentes recibirán sesións de 50 minutos. Ao longo deste curso académico non será posible levar a cabo o PELO cos diferentes grupos de Educación Infantil debido ás necesidades de intervención de alumnado con NEAE.

9- COORDINACIÓN/COMUNICACIÓN COAS FAMILIAS, TITORÍAS E DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN.

Informaremos ás familias sobre o traballo que levamos a cabo co alumnado na aula establecendo pautas para colaborar connosco animando e axudando aos seus fillos ou fillas nas tarefas propostas.

Para conseguir que a cooperación coa familia sexa efectiva, podemos potenciar a coordinación de diferentes formas: reunións no centro educativo, reunións virtuais a través do Cisco Webex, mensaxería ABALAR a través da persoa titora ou enviando a través de gmail pautas para traballar cos seus fillos/as no fogar.

Cos titores e titoras a comunicación manterase no día a día da aula e nos intercambios comunicativos que se poden ter en horas dispoñibles, sempre exercendo un contacto constante, sobre todo naqueles casos nos que o apoio se leve a cabo fóra da aula ordinaria.

En referencia ao Departamento de Orientación, faranse reunións semanais para valorar os novos casos, facer seguimento do alumnado, pautar novos recursos, adaptacións de acceso ao currículo, adaptacións curriculares...

10- PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Levarase a cabo unha primeira avaliación inicial de cada alumno/a para detectar as necesidades educativas particulares de cada caso sobre a que se baseará a intervención. Algúns instrumentos son: o Rexistro fonolóxico inducido de Monfort e Juárez; informes psicopedagóxicos do curso pasado, informes médicos actuais deste ano...

Faremos un seguimento de cada caso e informaremos ao titor e á familia sobre a evolución do alumnado. Cando supere as dificultades polas que tivo que recibir apoio de AL será dado de alta e así se recollerá nun documento que se gardará no DO.

É importante regular o proceso de ensino-aprendizaxe, consolidando os éxitos conseguidos polo alumnado e axudándolle e promovendo a consecución dos obxectivos que lles custa máis alcanzar; todo mediante a avaliación formativa. Finalizada cada avaliación é importante partir duns criterios de avaliación, que fan referencia á consecución de cada un dos obxectivos propostos.

10.1 MODELO E INDICADORES PARA O SEGUIMENTO DA PROGRAMACIÓN E DA PRÁCTICA DOCENTE.

Se verdadeiramente queremos que a avaliación se converta nun

elemento formativo e informativo do proceso de ensino - aprendizaxe en xeral, esta debe abordar todos os elementos que están implicados no devandito proceso polo que aquí abordaremos a avaliación da programación e da acción docente, analizando se as diversas decisións e elementos postos en xogo para ofrecerlles a este alumnado a resposta educativa que requiren foron os axeitados.

Así, consideramos como instrumento de análise e avaliación a propia observación e reflexión diaria a todos os niveis (planificación, organización, posta en práctica, capacidade de reformulación...), así como tamén sería moi útil a información obtida polo intercambio de información entre o titor ou titora, mestra especialista en AL e a orientadora.

Utilizaríamos uns items de recollida de información para suscitar a reflexión sobre as decisións colexiadas que guían as fases de deseño, desenvolvemento e avaliación do plan de traballo do alumno con NEAE.

1. Os programas educativos personalizados mostran unha correspondencia realista coas NEAE. e características dos alumnos aos que vai dirixida.
2. Os plans foron realistas na súa proposta de obxectivos para estes alumnos.
3. A proposta de contidos e a súa secuenciación permitiron a consecución dos obxectivos expostos, reflectindo a adquisición das competencias clave.
4. Os criterios metodolóxicos foron útiles para a proposta de situacións de ensino- aprendizaxe factibles.
5. A temporalización prevista do plan de traballo cumpriuse.
6. A organización espacial e temporal foi axeitada para o desenvolvemento dos distintos programas.
7. A avaliación permitiu informar do proceso de ensino-aprendizaxe e actuar na realidade de forma coherente.
8. Leváronse a cabo as coordinacións acordadas entre a mestra de AL e titores/as resultando eficaces.
9. Partiuse dos currículos oficiais e reflexionouse sobre a contribución de cada área ou materia ao desenvolvemento das competencias clave.
10. Tivéronse en conta as liñas educativas e os acordos recollidos no proxecto educativo e na memoria do curso anterior. Partiuse dos obxectivos da PXA

para vertebrar de forma explícita as decisións que se van a tomar nos demais apartados do plan de actuación.

11. Constitúen as competencias clave o elemento central do plan de traballo.

12. Contextualizouse a programación á nosa realidade.

13. Reflexionouse sobre os contidos que permiten traballar mellor as competencias clave, tendo en conta os obxectivos e os criterios de avaliación.

14. Realizouse unha selección e organización de contidos nos programas.

15. Os programas responden a enfoques metodolóxicos que favorecen a adquisición das competencias clave e permiten o desenvolvemento do currículo.

16. Os instrumentos de avaliación previstos son adecuados para os aprendizaxe que queremos avaliar e para a metodoloxía seleccionada.

17. Os criterios seguidos para deseñar as tarefas e actividades consideran diferentes niveis de complexidade e de estilos de aprendizaxe para o seu deseño.

18. O enfoque da programación permite o uso de distintos espazos e escenarios para a actividade docente, posibilita diferentes agrupamentos, así como a utilización de materiais, recursos e soportes diversos.

19. Prevíronse as medidas organizativas, de acceso aos materiais e recursos necesarios para poder facer efectiva a programación.

PROGRAMACIÓN ANUAL DE PEDAGOXÍA TERAPÉUTICA 2024-2025

Mestra de Pedagogía Terapéutica 1: Ana Isabel Vázquez García

Mestra de Pedagogía Terapéutica 2: Johanna Otero García

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTO

De acordo co principio de **inclusión** e **normalización** que establece a *LOMCE (Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para Mellora da Calidade Educativa)* e a *LOMLOE (Lei orgánica 3/2020, do 29 de decembro, pola que se modifica a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación)* e seguindo as concrecións realizadas no Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade, e a Orde do 8 de setembro de 2021 que o desenvolve,

concíbese a atención educativa á diversidade como o conxunto de medidas e accións deseñadas coa finalidade de adecuar a resposta educativa ás diferentes características, potencialidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses e situacións sociais e culturais de todo o alumnado. Estas medidas e accións implican a toda a comunidade educativa e deben concretarse en propostas curriculares e organizativas que teñan en conta a pluralidade de todas e cada unha das alumnas e alumnos. A intervención das mestras de Pedagogía Terapéutica (PT) contribuirá, seguindo os principios de inclusión e igualdade de oportunidades, na adecuación da resposta educativa dada para todo o alumnado, máis concretamente do alumnado con necesidade específica de apoio educativo.

Enténdese por **alumnado con necesidade específica de apoio educativo** aquel que require, de forma temporal ou permanente, unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentaren necesidades educativas especiais, por retraso madurativo, por trastornos do desenvolvemento da linguaxe e da comunicación, por trastornos de atención ou de aprendizaxe, por descoñecemento grave da lingua de aprendizaxe, por se atoparen en situación de vulnerabilidade socio educativa, polas súas altas capacidades intelectuais, por se teren incorporado tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar (*Lei orgánica 3/2020, do 29 de decembro, pola que se modifica a Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación: LOMLOE*).

Desde o día 11 de setembro, seguindo a *Orde do 12 de abril de 2024* pola que se aproba o calendario escolar, o profesorado de PT estará apoiando na incorporación e adaptación do alumnado con necesidades específicas en 6º de Educación Infantil (EI) e en 1ºA, 1ºB, 3ºA, 3ºB, 4ºA, 4ºB, 5ºA e 6ºA de Educación Primaria (EP). Nestas primeiras semanas elaboraranse os horarios dos apoios para comezar o antes posible o resto das intervencións. Por outra banda, os reforzos educativos serán dados polo profesorado titor ou por profesorado con dispoñibilidade horaria.

Durante o presente curso o centro conta con dúas especialistas de PT: unha definitiva no centro “PT 1” e outra provisional, “PT 2” compartida co CEIP Apóstolo Santiago. A “PT 2” asiste a dito centro os martes e xoves, quedando 11 sesións no noso colexio, repartidas entre luns, mércores e venres.

Deste xeito, a mestra de “PT 1” dedica o seu horario lectivo maioritariamente a atención de alumnado escolarizado nas aulas de 1ºA, 4ºB e 6ºA de Educación

Primaria (EP) onde atende alumnos con ACNEE dentro da aula, dous deles con ACI, e outros alumnos con necesidades escolarizadas en 3ºA e 3ºB.

A “PT 2” atenderá a unha alumna en 6ºA de Ed. Infantil, un alumno en 1ºB e un alumno en 5ºA posiblemente compartido con outro caso en 4ºA.

Estamos pendentes dos informes doutros casos con necesidades.

Despois de seguir uns criterios para establecer as prioridades na atención á diversidade quedan alumnos sen atender debido á falta de profesorado especialista a tempo completo no CEIP de Roxos, que serán obxecto dos apoios por parte de profesorado con dispoñibilidade horaria.

2. OBXECTIVOS XERAIS

As programacións dos mestres especialistas en pedagogía terapéutica do centro basearan as súas accións e intervencións na consecución dos seguintes obxectivos.

2.1 Con respecto ao centro.

1. Colaborar e contribuír desde as funcións que temos encomendadas nas medidas a desenvolver a nivel de centro con respecto á atención á diversidade.

2. Garantir unha resposta educativa ao alumnado con necesidades específicas baseada nos principios de inclusión e normalización. De tal modo que o apoio dado polas especialistas fundamentalmente realizárase dentro da aula ordinaria, de ser necesario pode haber atencións fóra da aula para a aplicación de programas específicos segundo a decisión adoptada conxuntamente coa xefatura do departamento e o profesorado titor que atende ao alumno ou á alumna, sempre coa autorización dos pais, nais ou titores legais.

3. Asesorar ao profesorado do centro no ámbito da atención ás NEAE, con respecto aos aspectos metodolóxicos, á selección e á adaptación tanto de materiais curriculares como das probas de avaliación.

4. Colaborar co DO e co profesorado titor na realización de ACS, nos programas de reforzo, na detección ACNEAE e no desenvolvemento de programas de convivencia.

No caso das ACS, cando así o requira a adecuación da resposta educativa ao alumnado, esta elaborárase conxuntamente co profesorado titor e os especialistas

que lles imparten docencia.

5. Fomentar a coordinación entre a familia, o centro educativo e as entidades externas ás que acuda o alumnado con NEAE

6. Colaborar na prevención de dificultades de aprendizaxe.

7. Promoción da inclusión e socialización nos tempos de lecer.

8. Contribuír nos principios para unha convivencia positiva.

2.2 Con respecto ao alumnado

Co fin de dar resposta as necesidades que presenta o alumnado do centro traballaremos seguindo os seguintes obxectivos:

- Favorecer a eliminación de barreiras para a aprendizaxe e colaborar na personalización do mesmo.
- Garantir unha resposta educativa inclusiva ofrecendo os apoios necesarios. Proporcionando unha resposta educativa axustada a súas características e necesidades educativas que lles permita seguir o currículo.
- Crear situacións de aprendizaxe variadas e flexibles con metodoloxías que favorezan a inclusión.
- Lograr a participación do alumnado obxecto de seguimento ou intervención, na vida diaria da súa aula ordinaria, do centro e do entorno próximo.
- Crear un clima no entorno do alumno ou alumna que impulse a mellora da autoestima e dun desenvolvemento emocional positivo.
- Realizar unha avaliación continua respecto do proceso e adquisición de competencias de cada alumno e alumna en coordinación cos titores e titoras para adaptar a resposta educativa as necesidades que se poidan presentar ao longo do curso.
- Fomentar o desenvolvemento e adquisición das competencias básicas e de aprendizaxes funcionais que lles permitan unha maior autonomía.
- Empregar cando sexa necesario un Sistema Alternativo ou Aumentativo de

Comunicación.

- Realizar unha avaliación continua respecto do proceso e adquisición de competencias de cada alumno e alumna en coordinación cos titores e titoras para adaptar a resposta educativa as necesidades que se poidan presentar ao longo do curso.

Salvo en ocasións moi concretas e debidamente xustificadas, todos os apoios realizaranse dentro da aula ordinaria.

2.3. Con respecto ás familias.

- Manter un contacto cotiá coa familia no que se fomente a implicación da mesma nas aprendizaxes do seu fillo ou filla.
- Asesorar as familias do alumnado con NEAE con respecto a comunicación, a autonomía persoal, pautas de conduta positiva ou hábitos a fomentar desde a casa.
- Colaborar coas familias na comprensión das necesidades educativas do seu fillo ou filla.
- Fomentar unha boa comunicación que garanta unha continua coordinación casa - escola.

2.4. Con respecto ao Departamento de Orientación.

- Colaborar co DO e co profesorado titor na realización de ACS, nos programas de reforzo, na detección ACNEAE e no desenvolvemento de programas de convivencia.
- Coordinar a organización da atención ao alumnado por parte do profesorado de Pedagogía Terapéutica coa xefatura do Departamento de Orientación, de acordo cos criterios establecidos no Plan Xeral de Atención á Diversidade do centro.
- Planificar as intervencións individuais co alumnado segundo as liñas de actuación sinaladas na súa avaliación psicopedagóxica.
- Informar sobre a evolución de cada alumno e alumna, coordinándose na

adopción de medidas a adoptar en función da súa evolución ao longo do curso.

- Colaborar na elaboración e desenvolvemento do Plan de Atención a Diversidade de Centro, no Plan de Convivencia, etc.
- Participar nas reunións do Departamento de Orientación e colaborar nas actuacións planificadas a nivel de centro.

3. ORGANIZACIÓN XERAL DA ATENCIÓN E APOIOS DE PT PARA O CURSO 2024/25.

O reforzo educativo baseado nas programacións de aula pretende ademais facer fincapé nos seguintes aspectos:

- Reforzo xeral e adestramento das funcións executivas: intervención na mellora da atención, da memoria operativa, uso de auto-instrucións e planificación, a relaxación, etc...
- Intervención no proceso de aprendizaxe da lectura e da escritura: reforzo na conciencia fonolóxica, silábica e fonémica, no coñecemento alfabético e de vocabulario, de estimulación da velocidade, da comprensión lectora, etc.
- Adestramento na auto-regulación de condutas, na expresión e xestión emocional, incidindo no fortalecemento da autoestima e na mellora das habilidades sociais.
- Prevención de dificultades e mellora da linguaxe oral en todos os seus niveis (fonolóxico, semántico, morfosintáctico e pragmático).
- Fomentar a competencia matemática para interpretar e producir mensaxes sobre fenómenos coñecidos susceptibles de interpretación en clave matemática; así como de cálculo, de razoamento matemático facilitando unha aprendizaxe significativa.
- Desenvolvemento doutros programas específicos que se poidan instaurar durante o curso se se aprecia a necesidade e son factibles atendendo a factores de temporalización, espazo, etc.
- Incorporación de sistemas aumentativos de comunicación, como pode ser o Sistema Pictográfico de Comunicación, que permitan ampliar o repertorio comunicativo do alumnado con necesidades específicas xeralizando o seu

uso dunha forma normalizada na aula e no centro.

A organización e priorización dos apoios farase seguindo os criterios establecidos no Plan Xeral de Atención á Diversidade e baixo a coordinación e supervisión da xefatura do departamento de orientación.

3.1 DESENVOLVEMENTO DA PROGRAMACIÓN

O desenvolvemento dos apoios levarase a cabo dentro ou fóra da aula ordinaria en función de cada caso en particular e das súas necesidades específicas. En xeral, priorizaremos os apoios dentro da aula ordinaria co seu grupo de referencia.

Na aula de Apoio atenderemos a un máximo de 5 alumnos/as simultaneamente tal e como se establece na Orde de atención á diversidade, mencionada con anterioridade.

Na atención ao alumnado con NEAE será necesario levar a cabo un traballo individualizado de seguimento de tarefas e avaliación das mesmas en coordinación cos titores/as, aportando actividades e recursos que poidan favorecer o seu desenvolvemento competencial na casa. Participaremos do mesmo xeito nas reunións convocadas cos titores/as e co Departamento de Orientación para establecer canles de actuación comúns.

3.1.1 PROGRAMAS DE INTERVENCIÓN

Os programas de intervención dos mestres especialistas en Pedagogía Terapéutica para o curso 2024-2025 céntranse na:

- Intervención directa co alumnado con necesidade específica partindo da previsión realizada desde o Departamento de Orientación a finais do curso pasado.
- Proposta de organización da atención ao alumnado por parte do profesorado de Pedagogía Terapéutica realizada pola xefatura do Departamento de Orientación, de acordo cos criterios establecidos no Plan Xeral de Atención á Diversidade do centro.
- As intervencións individuais co alumnado seguirán as liñas de actuación sinaladas na súa avaliación psicopedagóxica.
- Mellorar as interaccións sociais do alumnado con necesidades específicas dentro e fóra da escola.

A prioridade da intervención co alumnado con NEAE será establecida segundo se contempla no Plan de orientación anual e o PXAD, cubrindo as 23 horas da PT1 e as 10 horas (máis 1 de coordinación) da PT2.

Así, o alumnado con necesidade específica de apoio educativo que será atendido este curso no C.E.I.P de Roxos, ademais de novos casos que poidan xurdir ao longo do devandito curso, son actualmente 12 alumnos e alumnas, dos que 9 son atendidos pola “PT 1” (2 dos cales teñen ACS) e 3 son atendidos pola “PT2”.

En xeral, as necesidades atendidas están enfocadas principalmente a alumnado que presenta necesidades educativas derivadas de trastorno do espectro autista (TEA) (4 casos), discapacidade intelectual e ataxia, trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH), retraso psicomotor, trastorno da linguaxe, trastorno da lectura e da escritura.

En 6º de EI, unha alumna que presenta as necesidades de: desenvolver os procesos psicolóxicos básicos (atención, percepción, memoria e razoamento), intención comunicativa e comunicación espontánea, desenvolver as súas habilidades sociais e comunicativas, adaptarse ás normas de aula, adquirir unha maior autonomía, aumentar a súa tolerancia á frustración e reforzar o coñecemento persoal e a motivación de cara a aprendizaxe.

En 1º de EP, tres alumnos que presentan as necesidades de: desenvolver os procesos psicolóxicos básicos (atención, percepción, memoria e razoamento), intención comunicativa e comunicación espontánea, desenvolver as súas habilidades sociais e comunicativas, aumentar a súa tolerancia á frustración e reforzar o coñecemento persoal e a motivación de cara a aprendizaxe.

En 3º de EP:

- Unha alumna que presenta as necesidades de: mellorar a motricidade fina, mellorar as súas capacidades de centrar e manter a atención, desenvolver as súas habilidades sociais, adaptarse ás normas de aula, aumentar a súa tolerancia á frustración.

- Unha alumna que presenta necesidades de: mellorar a lectoescritura e a conciencia fonolóxica, afianzar a numeración e desenvolver o razoamento matemático, afianzar a lateralidade e mellorar o ritmo de traballo.

- Un alumno que presenta as necesidades de: favorecer a comprensión así como a expresión oral de forma que sexa capaz de ir facendo oracións cada vez máis longas, traballar vocabulario, mellorar lectoescritura e conciencia fonolóxica, progresar na estrutura de enunciados e na conxugación verbal e reforzar o coñecemento persoal e a motivación de cara a aprendizaxe.

En 4º de EP:

- Un alumno que presenta as necesidades de: mellorar a súa coordinación grossa e fina, adquirir o esquema corporal e afianzar a lateralidade, mellorar a lectoescritura, dominar o uso do teclado como alternativa a escritura manual, desenvolver a súa competencia matemática, adquirir autonomía persoal, aumentar o ritmo de traballo, mellorar a súa autoestima e autoconcepto, aumentar a súa tolerancia á frustración, mellorar a súa expresión oral, adquirir hábitos de traballo na casa e mellorar a motivación pola aprendizaxe.

- Unha alumna que presenta as necesidades de: mellorar a lectoescritura, desenvolver a súa competencia matemática, mellorar a súa expresión oral e escrita e mellorar a súa autoestima.

- Unha alumna que presenta as necesidades de mellorar as destrezas lingüísticas y matemáticas, centrar a atención, adquirir hábitos de traballo na casa e mellorar a motivación pola aprendizaxe.

En 5º de EP, un alumno que presenta as necesidades de: mellorar as súas capacidades de centrar e manter a atención, desenvolver o seu razoamento matemático e verbal acorde ao seu grupo de referencia, desenvolver as súas habilidades sociais e comunicativas, e mellorar a súa autoestima e autoconcepto.

En 6º de EP:

Unha alumna que presenta as necesidades de: mellorar as súas capacidades de centrar e manter a atención, desenvolver o seu razoamento lóxico, intención comunicativa e comunicación espontánea, desenvolver as súas habilidades sociais e comunicativas, adaptarse ás normas de aula (concretamente saber manterse sentada mentres realiza o traballo), adquirir unha maior autonomía, mellorar a súa motricidade fina e grossa, participar e respectar as normas dos xogos, aumentar a súa tolerancia á frustración.

Unha alumna que presenta as necesidades derivadas do seu desfase curricular: aprendizaxe da lingua galega, razoamento e estratexias para a resolución de problemas, memorización das táboas de multiplicar, reforzo das operacións matemáticas básicas.

Os programas de intervención toman como referencia a programación de aula do profesorado que imparte docencia ao noso alumnado, sendo o currículo de referencia o que aparece recollido na lexislación vixente da nosa comunidade autónoma. Para o alumnado con Adaptación Curricular, será a devandita adaptación a que se considere como base de referencia.

A metodoloxía e a avaliación dos mesmos aparecen recollidos nos apartados 4 e 5 deste plan de apoio, e a coordinación co profesorado que lles imparte docencia realízase a través de reunións, chamadas e correos electrónicos segundo sexa preciso, e de forma periódica coa finalidade de que a intervención sexa o máis adaptada posible ás necesidades do noso alumnado.

Os reforzos educativos nas aulas de referencia realízanse de xeito individual, pequeno ou gran grupo dependendo da aula e das necesidades constatadas en cada caso. O reforzo educativo en aula para un grupo numeroso céntrase, en facilitar que o alumnado con dificultades de aprendizaxe teña unha atención o máis individualizada posible dentro da súa aula de referencia. Cando o apoio dentro da aula se fai individual ou en pequeno grupo, aténdense aos mesmos criterios expresados para o gran grupo, pero é posible facer máis fincapé na mellora doutros aspectos formais como presentación dos cadernos, mellora da caligrafía, uso da agenda, maior atención a normas ortográficas, repaso de contidos esquecidos necesarios para seguir unha progresión na aprendizaxe, procura de períodos de atención e concentración maiores, introdución de pasos secuenciados para a solución de problemas, fragmentación das actividades para unha mellor comprensión, etc. Estes apoios fanse en coordinación co profesorado, seguindo a programación de aula ou introducindo certas adaptacións de acceso que permitan ao alumnado unha mellor comprensión dos contidos.

Co alumnado con NEAE que ten atención individualizada fóra da aula, séguese en determinadas sesións a programación da aula de referencia tentando que o alumnado acceda aos mínimos esixibles para o seu nivel. Por outra banda, se traballan as áreas instrumentais para atender as dificultades de aprendizaxe de cada alumno/a.

En resumo, a programación de Pedagogía Terapéutica baséase fundamentalmente nas das aulas ordinarias, en coordinación coas respectivas persoas titoras, co asesoramento do responsable do Departamento de Orientación, e de ser o caso en coordinación entre PT e AL do centro cando o alumnado obxecto de intervención sexa compartido por ambos especialistas, sempre tendo en conta as súas peculiaridades e necesidades educativas para a mellora do seu desenvolvemento persoal, social e académico. Así mesmo, nos casos de intervención con ACNEE que acudan a centros externos manterase a coordinación a través do Departamento de Orientación.

No caso da realización das ACS, a intervención e a avaliación partirá do establecido para cada alumno/a na súa respectiva avaliación psicopedagóxica, en coordinación con todo o profesorado que interveña no seu proceso de aprendizaxe.

3.2. PLATAFORMAS, RECURSOS EDUCATIVOS E FERRAMENTAS EMPREGADAS PARA O DESENVOLVEMENTO ADECUADO DO PROCESO DE ENSINANZA-APRENDIZAXE

Como ferramentas para levar a cabo o seguimento do alumnado con necesidades educativas, ademais da observación sistemática e da análise das súas producións orais e escritas, empregaremos a aula virtual do centro, onde se habilita un espazo para o Departamento de Orientación e para Pedagogía Terapéutica, a comunicación a través do correo electrónico, contacto telefónico, reunións coa familia e cos profesionais que atenden ao noso alumnado, etc.

Como especialistas en PT, os recursos e ferramentas empregadas para o alumnado con NEAE será a elaboración de materiais e fichas para o reforzo e recuperación das materias nas que presentan necesidades. Este acompañamento e atención individualizada estará sempre coordinada coa persoa titora e tendo en conta as tarefas que se establecen para o grupo de referencia. Co alumnado con ACS crearase material individualizado adaptado a súas características individuais, segundo os criterios de dita ACS.

4. METODOLOXÍA.

A metodoloxía empregada partirá das seguintes premisas:

- Será activa, funcional e significativa.
- Fomentarase, cando sexa posible, a docencia compartida e o intercambio de

roles entre o profesorado.

- Elimínaranse barreiras de acceso, aprendizaxe e participación, existentes nas aulas. Propiciaranse diversidade de situacións de aprendizaxe nun entorno o máis significativo posible.
- Planificaranse tarefas que faciliten a adquisición dunha aprendizaxe competencial.
- Promoverase a autonomía na realización das tarefas de xeito que cada alumno/a poida desenvolverlas coa mínima axuda necesaria.
- Adaptaranse os materiais curriculares a cada caso de forma concreta para desenvolver as capacidades do alumnado no maior grao posible, partindo do seu nivel de competencia.
- Planificaranse actividades que entren por diferentes canais de información (visual, auditivo...) e que faciliten unha aprendizaxe multisensorial.
- Estructurar tempos e espazos, así como secuenciar as tarefas do alumnado con necesidades educativas para facilitarlles a comprensión do entorno e facilitarlles a súa autonomía na aula.
- Propiciar o traballo colaborativo e axuda entre iguais dentro da aula.
- Incorporación de sistemas de comunicación aumentativos de forma ordinaria na aula para fomentar o seu uso entre o alumnado e o profesorado, procurando que teña presenza nos materiais educativos empregados como contos, cancións, programas informáticos...
- Emprego do método TEACCH (Treatment and Education of Autistic and related Communication-handicapped Children que significa: Tratamento e Educación de Nenos con Autismo e con problemas da Comunicación) nos casos que sexa necesario.
- Uso da “aprendizaxe sen erro” nos casos específicos que así o precisen.
- Incorporaremos o traballo emocional e o movemento como elementos facilitadores de axuda nas aprendizaxes.
- Adestramento en habilidades de autonomía persoal (planificación conxunta coa auxiliar coidadora presente no centro).
- Introducción de programas específicos para desenvolver habilidades sociais e comunicativas.

- Incorporación de programas específicos de conduta no caso de ser necesarios.
- A motivación e o reforzo positivo formarán parte das intervencións diarias co alumnado.
- Uso e adaptación dos protocolos de atención ao alumnado con necesidades educativas establecidos pola Consellería de educación contextualizados no noso centro ou elaborados especificamente para o noso contexto.

5. AVALIACIÓN

Levarase a cabo unha avaliación inicial de cada alumno ou alumna en colaboración co profesorado titor sobre a que se baseará a intervención e planificación conxunta. Serán unha fonte de información fundamental neste primeiro momento os informes psicopedagóxicos e os informes do curso anterior, tanto dos especialistas como do titor ou titora.

En canto á avaliación do plan de apoio, os procedementos de análise e valoración son a propia observación e reflexión a todos os niveis (planificación, organización, posta en práctica, capacidade de reformulación...), así como consideramos fundamental as achegas obtidas polo intercambio de información coa persoa titora, coa mestra de Audición e Linguaxe, cos especialistas e coa xefatura do Departamento de Orientación.

Periodicamente, o profesorado especialista en PT realizará un seguimento do seu alumnado, mantendo reunións co profesorado implicado na súa educación e coas familias, analizando os progresos, estancamentos e dificultades nos procesos de ensinanza e aprendizaxe.

Tras as devanditas reunións ordinarias e sesións de avaliación correspondentes, os especialistas en PT elaborarán un informe a finais de curso que describa as medidas de apoio que recibiu o alumno, a valoración final da eficacia desas medidas, os progresos e dificultades atopadas e a previsión para o seguinte curso con diferentes orientacións e indicacións.

